

Van: Saskia Ongenae [<mailto:saskiaongenae@ContourdeTwern.nl>]

Verzonden: dinsdag 3 mei 2016 10:14

Aan: STATENGRIFFIE

Onderwerp: Zienswijze VKKNB Sociale Veerkracht t.b.v. 13 mei 2016

Geachte statengriffie,

Hierbij zenden wij u de zienswijze van de Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant ten behoeve van het rondetafelgesprek over sociale veerkracht dat op 13 mei a.s. plaatsvindt en waarvoor de VKKNB is uitgenodigd.

Naast de zienswijze is ook algemene informatie over de VKKNB opgenomen in de bijlage (ten behoeve van de nieuwe statenleden). Mochten de statenleden behoefte hebben aan schriftelijke informatie, vernemen wij dit graag, dan sturen wij dit alsnog per post toe.

Nadere informatie is ook te vinden op onze website, www.vkknoordbrabant.nl.

In de hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben, verblijven wij,

met vriendelijke groet,

Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant

Postbus 3078

5003 DB TILBURG

Tel.: 013-5839993

E-mail: info@vkknoordbrabant.nl

Aan: Provinciale Staten van de Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Datum 03.05.2016
Ons kenmerk VKK.B.2016.012

Betreft **Proeftuinen Sociale Veerkracht, visie van de VKKNB op sociale veerkracht**

Geachte leden van Provinciale Staten,

Provinciale Staten heeft aangegeven zich te willen verdiepen in de wijze waarop het middenbestuur en het ambtelijk apparaat het beste kunnen reageren op sociale initiatieven uit de samenleving, omdat de indruk bestaat dat goede initiatieven soms kunnen vastlopen in de verkokering van regelgeving en beleid van overheden (brief Provinciale Staten Griffie d.d. 25 april 2016).

In deze notitie geven wij onze visie op dit onderwerp weer.

Visie VKK Noord-Brabant op sociale veerkracht

Het is de ambitie van de VKK Noord-Brabant (VKKNB) om de komende jaren uitwerking te geven aan de sociale veerkracht van Brabant als een van de overkoepelende thema's en centrale opgave uit de perspectiefnota van de provincie. Dit vanuit de gedachte om te anticiperen op de Omgevingswet 2018 waarbij het betrekken van bewoners bij de omgeving centraal staat. Een provincie die werkt voor haar inwoners, de Brabanders.

Het thema sociale veerkracht beschouwen we als de rode draad, - een overkoepelend adagium -, in het kunnen realiseren van maatschappelijke en provinciale opgaven.

Sociale veerkracht is in onze optiek onlosmakelijk verbonden met sociale infrastructuur. Hieronder verstaan we het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het burgers mogelijk maken om in sociale verbanden te leven en om deel te nemen aan de samenleving. Sociale infrastructuur is in onze optiek voorts verbonden aan een fysieke, economische en kennisinfrastructuur. Structuren worden immers ontwikkeld en belichaamd door mensen. Zonder mensen geen structuren.

De VKKNB streeft ernaar een goede, vitale sociale infrastructuur te realiseren. Dit veronderstelt het realiseren van een juiste balans tussen enerzijds de aanwezigheid van een adequaat, eigentijds en toegankelijk voorzieningenniveau; de zogenaamde 'aanbodzijde', - de systeemwereld -, waarop overheden kunnen sturen. Anderzijds

gaat het hierbij om het optimaal benutten en versterken van de aanwezige kwaliteiten en competenties van burgers; de zogenaamde 'vraagzijde', - de leefwereld van burgers -, waarin sociale initiatieven uit de samenleving tot ontwikkeling en uitvoering kunnen komen. Dit balanceren tussen de beschikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen, regelgeving en beleid enerzijds en het tot ontwikkeling (kunnen) komen van sociale initiatieven uit de samenleving anderzijds, is wat wij verstaan onder sociale veerkracht.

Dat balanceren, - het vinden van de juiste balans -, gebeurt niet vanzelf. Soms lopen sociale initiatieven uit de samenleving vast in de verkokering van regelgeving en beleid. Soms ook moeten goede sociale initiatieven aangejaagd worden. Om de juiste balans te vinden is volgens ons integrale samenwerking onontbeerlijk. Samenwerking en dialoog tussen zowel 'aanbodzijde' (systeemwereld) én 'vraagzijde' (leefwereld): overheid, ondernemers, onderwijs én ondernemende burgers.

De provincie is er als middenbestuur voor de 2,5 miljoen Brabanders die er wonen. Noord-Brabant is een mooie en prettige provincie om te wonen. Om dit te kunnen behouden zijn investeringen nodig in leefbaarheid en duurzaamheid, zodat de kracht van het stadteland behouden kan blijven. Evenwicht en balans tussen stad en platteland begint bij leefbare kerngemeenschappen. De ondernemende burger die gefaciliteerd wordt door de overheid. Zoals de VBG voor de gemeenten zorgt, doet de VKKNB dat ook voor haar leden (de 145 bewonersorganisaties in Brabant). Niet alleen in kleine kernen maar ook in wijken en andere kerngemeenschappen. Hier ligt een taak voor het middenbestuur, over de gemeentegrenzen heen kijken en ondersteuning bieden op het integrale vlak van economie, duurzaamheid, bereikbaarheid en innovatie. Dat is in onze ogen het faciliteren van sociale veerkracht. Zo kunnen initiatieven ontstaan als energiecoöperaties, mobiliteits-apps en zorg op maat. Met een provincie als verbinder in dit sociale speelveld, als partij naast gemeenten en regio's. Los van gemeenschappelijke regelingen, maar op een nieuwe innovatieve manier.

Proeftuinen Sociale Veerkracht

Om aan onze visie en ambitie uitvoering te geven, willen we de komende periode de 'Proeftuinen Sociale Veerkracht' starten. Hieronder volgt een korte weergave van de opzet van deze proeftuinen.

Doel

Anticiperen op en uitvoering geven aan 'transitiedenken' en daarmee aan sociale veerkracht (verandering van tijdperk in plaats van tijdperk van verandering (Jan Rotmans)):

- a) Verschuiving van verantwoordelijkheden van overheid naar civil society (participatiesamenleving); bij elkaar brengen van de systeemwereld (/logica) van lokaal beleid en publieke instellingen en de leefwereld (/logica) van burgers.
- b) Decentralisering van taken en bevoegdheden van rijksoverheid naar lokale overheden; komen tot nieuwe verhoudingen tussen kerngemeenschappen/dorpen en stad.

Resultante:

In co-creatie komen tot nieuwe kaders. Het 'spel' spelen binnen deze nieuwe kaders, (ook) met andere spelers dan tot nog toe gebruikelijk is, in andere machtsverhoudingen en onder andere spelregels.

Opzet uitvoering proeftuinen

Startpunt is een eerste proeftuin in Zuid-Oost Brabant, De Peel. Tegelijkertijd zal een proeftuin worden opgestart in de Limburgse Peel: de 'spiegel'-proeftuin ten behoeve van kennisontwikkeling en -deling.

1. Betrokkenen proeftuin sociale veerkracht De Peel:
 - o Deelnemende gemeenten (wethouders) dorpen De Peel. Aanleiding voor betrokkenheid/commitment gemeenten: doel, zoals hierboven beschreven.
 - o VKKNB.
 - o Dorpsorganisaties/actieve burgers in de peelmunicipaliteiten.
 - o Streeknetwerk De Peel. Aanleiding voor betrokkenheid: transitie van de streeknetwerken.
 2. Vaststellen lokale opgaven, van onderop (mèt burgers), op basis van onderstaande uitgangspunten en komen tot een gezamenlijk plan van aanpak in relatie tot de provinciale opgaven. De opgaven worden vertaald naar projecten en uitvoering. Financiering projecten: provincie Noord-Brabant, eventueel met co-financiering gemeenten.
 3. Duur proeftuin/uitvoering: heden – oktober 2017.
- Ervaringen en bevindingen uit de proeftuinen kunnen over Brabant worden uitgerold.

Uitgangspunten proeftuinen Sociale Veerkracht

- ✓ Van onderop: in de huidige participatiesamenleving dient ook aan de 'stem' van burgers zelf gehoor te worden gegeven en dient het perspectief van burgers meegenomen te worden. Aan de Triple Helix constellatie zou een vierde "O" toegevoegd moeten worden: de "O" van 'Ondernemende burgers'. Een uitgangspunt waar de VKKNB met haar brede achterban bij uitstek in kan voorzien.
- ✓ Identiteit (gedeelde) als vertrekpunt van samenwerking en co-creatie.
- ✓ Grensoverstijgend en ontgrenzend: a) gebiedsoverstijgend denken en handelen; af van de bestaande vast omliggende gebiedsindeling (gemeentegrenzen, regiogrenzen, streeknetwerken, provinciegrenzen en landsgrenzen); b) ontregelen: buiten de bestaande kaders denken en handelen.
- ✓ Ontkokering: integraal denken en handelen.
- ✓ Brede opvatting sociale veerkracht: sociale veerkracht reikt verder dan alleen het sociale domein. De proeftuinen concentreren zich op (een combinatie van) thema's als economie, duurzaamheid, bereikbaarheid en ruimte. Thema's die ook leven bij de ondernemende burger.
- ✓ Co-creatie: degenen betrekken die zich herkennen in de opgave én die kunnen bijdragen aan de oplossing. Aangaan van gelegenheidscoalities. De inhoud/lokale opgaven zijn leidend in het samenbrengen van en de samenwerking tussen belanghebbenden/actoren.
- ✓ Zelfsturing kerngemeenschappen: kerngemeenschappen/dorpen in relatie tot de stad (stadteland).

Wij hopen dat onze visie bijdraagt aan uw verdieping in de wijze waarop het middenbestuur en het ambtelijk apparaat het beste kunnen reageren op sociale initiatieven uit de samenleving en wij hopen dat u ons initiatief van de 'Proeftuinen Sociale Veerkracht' wilt ondersteunen.

Naast de hier gepresenteerde zienswijze op sociale veerkracht en het initiatief van de 'Proeftuinen Sociale Veerkracht', willen wij u graag informeren over het volgende. Op Europees verzoek (via de Landelijke Vereniging Kleine Kernen) heeft de VKKNB een bidboek ingediend voor de organisatie van het Europees Plattelandsparlement 2017. De datum is zo gekozen dat aansluitend een bezoek gebracht kan worden aan de Dutch Design Week. Er zijn nog maar twee landen in de race: Nederland en Estland. Een delegatie komt op 1 en 2 juni 2016 de locaties bezoeken en zal daarna haar keuze bepalen. We hebben als thema gekozen: "limitless connected", gedacht vanuit het schaalniveau van de provincie, grenzeloos verbonden. Met een gekozen locatie op 40 minuten van twee internationale vliegvelden (Weeze en Eindhoven) en korte afstand van twee buurlanden in Europa hopen we hoge ogen te gooien. Opgezet vanuit sociale veerkracht en duurzaamheid als overkoepelend thema.

Graag leiden wij u volgend jaar rond aan de hand van dit thema en vertellen we over de vele innovatieve ontwikkelingen die spelen in het gebied. Europees Plattelandsparlement of niet, er gaat een evenement georganiseerd worden op de geplande datum in 2017 en ik hoop u daar te kunnen begroeten.

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Mr. I.R.G.W. Verschuuren
Voorzitter VKKNB

GESPREKSPARTNERS

De Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant hecht belang aan inhoudelijke samenwerking met diverse samenwerkingspartners. Samenwerken is voor de VKKNB een werkwijze om krachten te bundelen, elkaar te versterken en hierdoor meer te bereiken.

De provincie Noord-Brabant is de belangrijkste gesprekspartner van de vereniging. Regelmatig wordt overlegd met ambtenaren, gedeputeerden en statenleden over actuele onderwerpen zoals:

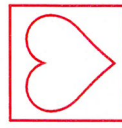
- **De zorg voor elkaar**
Hoe regelen we de gezondheidszorg nu en in de toekomst?
- **Voorzieningsniveau in het dorp**
Zijn er voldoende voorzieningen bereikbaar en toegankelijk voor een bloeiende kleine kerngemeenschap?
- **Relatie tussen burger en overheid**
Hoe organiseren we het overleg, c.q. de communicatie van gemeente naar dorpskern en omgekeerd? Hoe kunnen samenwerking en co-creatie vorm krijgen?
- **Wonen: investeren of saneren?**
Hoe zorgen we ervoor dat iedereen die dit wil in het dorp kan blijven wonen?

Daarnaast wordt overlegd met instanties als: de streeknetwerken, ZLTO, KBO Brabant, steunorganisatie ZET, 't Heft (Brabantse vereniging van gemeenschapshuizen), het Brabantse kennisinstituut PON, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, Regio West Brabant (RWB), provinciale monumentenorganisaties, religieuze organisaties als de PKN, de bisdommen Den Bosch en Breda, de Landelijke Vereniging Kleine Kernen en diverse andere maatschappelijke organisaties. Speciale aandacht gaat uit naar de gemeenten. Die zijn immers voor de leden van de vereniging de belangrijkste gesprekspartner.

Aanmelden voor lidmaatschap

Bent u een organisatie, bijvoorbeeld dorpsraad, leefbaarheidswerkgroep of bewonersinitiatief, die opkomt voor de leefbaarheid van uw dorp of kerngemeenschap, dan kunt u zich aanmelden als lid van de vereniging.

Aanmelden voor donateurschap

Wilt u zich aanmelden als donateur? Gemeenten, politieke partijen, dorpsraden, organisaties en particulieren, die zich de leefbaarheid van Brabant aantrekken, kunnen donateur worden.

NADERE INFORMATIE

Voor vragen over de Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant kunt u contact opnemen met het secretariaat van de vereniging. Meer informatie over de vereniging vindt u op: www.vkknnoordbrabant.nl. Daar vindt u ook het werkplan en informatie over de contributie.

Wilt u eenmalig een gratis exemplaar van het magazine Kernkracht ontvangen? Neem dan contact op met het secretariaat van de vereniging, telefonisch of per e-mail.

Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant

Postbus 3078
5003 DB Tilburg
T. (013) 583 99 93
E. info@vkknnoordbrabant.nl
W. www.vkknnoordbrabant.nl

De Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant wordt financieel ondersteund door de provincie Noord-Brabant.

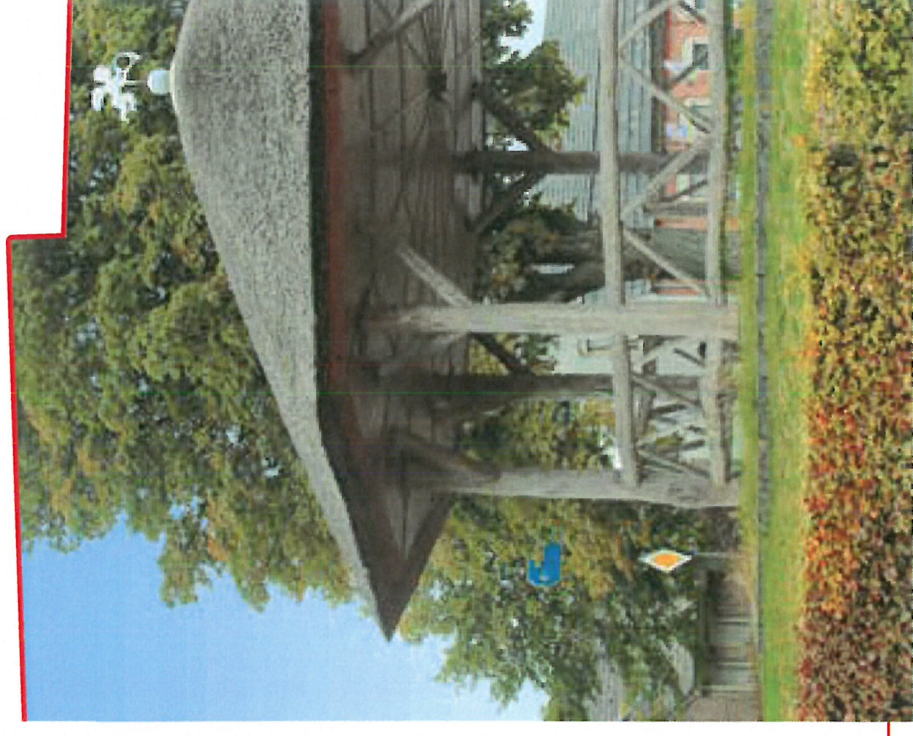
Colofon

Redactie VKKNB / Contourde Twern
Vormgeving RozzRood.nl
Fotografie o.a. Keigroen
Eindredactie & Realisatie
Keigroen bv, Luykgestel
Breinkracht, Astén-Heusden

Volg ons
ook op
twitter en
facebook

Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant voor een vitaal, veerkrachtig en leefbaar Brabant

DE VERENIGING KLEINE KERNEN NOORD-BRABANT (VKKNB)

Het is de ambitie van de Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant om de leefbaarheid van Brabant, en de kerngemeenschappen die daar deel van uitmaken, te behouden en te vergroten. Om die ambitie te realiseren bevordert de VKKNB op allerlei manieren dat bewonersorganisaties en bewonersinitiatieven zich de komende jaren verder kunnen ontwikkelen.

De insteek hierbij is die 'van onderop': het van onderop organiseren en ondersteunen van allerlei bewonersinitiatieven, gericht op het vergroten van de leefbaarheid. 'Van onderop', omdat juist daar, - bij de bewoners zelf -, kennis en kwaliteit zit, die goed benut kan worden om beweging op gang te brengen.

De kwesties of thema's die leven in een bepaalde gemeenschap vormen het vertrekpunt. Denk bijvoorbeeld aan vervoer, het voorzieningenniveau in de gemeenschap, veiligheid en zorg-naar-behoefte. Het gaat er om actuele thema's of leefbaarheidsvraagstukken bij de kop te pakken, concreet te maken en aan te pakken.

Dit doen we bij voorkeur niet alleen, maar in samenwerking met andere partijen. Partijen als lokale overheden, de provincie Noord-Brabant, ondernemers, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke organisaties, die kunnen bijdragen aan de leefbaarheid van Brabant en die de expertise, kennis en daadkracht van bewoners kunnen ondersteunen en benutten. Want, *alleen ga je sneller, maar samen kom je verder!* (Afrikaans spreekwoord).

Op deze wijze blijven in onze provincie vitale organisaties en netwerkverbanden, van en voor bewoners, behouden of worden versterkt, die op een eigentijdse manier in hun leefgemeenschap hun verantwoordelijkheid (blijven) nemen.

LEDEN

Als vereniging werkt de VKKNB met en voor leden: een georganiseerd verband van bewoners, zoals een bewonersorganisatie, een dorpsraad of een bewonersinitiatief.

De vereniging is actief voor alle kerngemeenschappen in de provincie Noord-Brabant. Hieronder vallen bij uitstek de 'kleine kernen': dorpen met 6.000 inwoners of minder.

De provincie Noord-Brabant telt in totaal 215 kleine kernen. Samen zijn ze goed voor circa 500.000 inwoners; dat is ongeveer 20% van de Brabantse bevolking. Per januari 2015 zijn van deze kleine kernen 143 kleine kernen lid van de VKKNB.

Diverse gemeenten, particulieren en organisaties die de leefbaarheid van Brabant een warm hart toedragen, steunen de vereniging als donateur.

Drie kerntaken

De ondersteuning van de VKKNB bestaat uit het vervullen van drie kerntaken:

1. Informatie & advies

Een goede informatievoorziening over provinciale en landelijke ontwikkelingen op het brede terrein van leefbaarheid acht de VKKNB op belang. Voor die informatievoorziening draagt de VKKNB op diverse manieren zorg:

- met het ledenmagazine Kernkracht, via de website www.vknoordbrabant.nl en social media als Facebook en Twitter;
- door het jaarlijks organiseren van themabijeenkomsten en een algemene ledenvergadering;
- door het leveren van een bijdrage aan de organisatie van dorpendagen of andere regionale ontmoetingen tussen bewonersorganisaties, gemeenten en maatschappelijke organisaties;
- door informatie en advies op maat te bieden. Leden en andere betrokken bewoners kunnen op een breed gebied ondersteuning vragen van de vereniging. De bestuursleden komen uit alle delen van Brabant; ze treden voor hun eigen regio op als contactpersoon en beschikken over veel kennis en ervaring.

Het doel van informatie is dat individuen of groepen voldoende kennis hebben van de onderwerpen die voor hen van belang zijn. Het doel van advies is dat bewoners(groepen) een weloverwogen keuze kunnen maken bij praktische vraagstukken die hen bezig houden.

2. Belangenbehartiging

Bij belangenbehartiging gaat het er om dat de stem van bewoners(groepen) wordt gehoord en wordt meegenomen in besluitvormingsprocessen van overheden en maatschappelijke organisaties.

Zorgen dat bewonersorganisaties goed kunnen opkomen voor hun belangen, doet de VKKNB vooral door beleidsbeïnvloeding. **Beleidsbeïnvloeding** heeft tot doel dat overheden, politieke partijen en andere betrokken partijen overtuigd zijn van het nut van bewonersinitiatieven en de noodzaak inzien om deze bewonersvertegenwoordigingen serieus te nemen en actief te betrekken bij alle plannen ten aanzien van de leefbaarheid in de kerngemeenschappen van Brabant.

Daarnaast doet de vereniging aan belangenbehartiging door vertegenwoordiging in allerlei advies- en overlegorganen op provinciaal of regionaal niveau en stimuleert zij bewonersorganisaties om zitting te nemen in regionale en lokale organen.

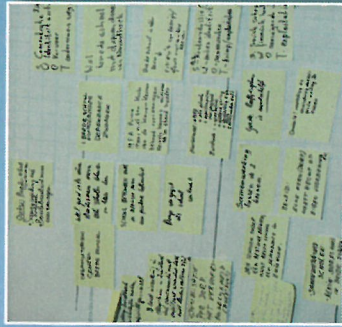
Vertegenwoordiging betekent rechtstreeks invloed uitoefenen op allerlei meningsvormende of besluitvormende processen die van belang zijn voor (de toekomst van) Brabant. Vertegenwoordiging draagt ook in belangrijke mate bij aan het opbouwen en onderhouden van een netwerk van betrokken partijen bij de leefbaarheid van Brabant.

3. Kennisdeling: (digitale) ontmoeting, uitwisseling & netwerkopbouw

De VKKNB stimuleert de kennisdeling van bewoners zodanig dat bewoners kennis kunnen nemen van elkaars ervaring en deskundigheid en dat zij daar gebruik van kunnen maken. Kennisdeling ziet de VKKNB immers als vliegwiel voor deskundigheidsbevordering en zelfsturing: door kennisdeling worden bewonersorganisaties in staat gesteld zich te ontwikkelen als deskundige en goed toegeruste bewonersorganisaties, die in staat zijn om zelf de belangen van hun gemeenschap en/of medebewoners goed te kunnen vertegenwoordigen en behartigen.

Daarnaast stimuleert de VKKNB dat uitwisseling plaatsvindt tussen bewonersorganisaties, overheden en maatschappelijke organisaties. Elkaar ontmoeten, lijfelijk of virtueel, is een eerste voorwaarde voor het uitwisselen van kennis, ervaring en deskundigheid. Bij netwerkopbouw gaat het er om dat het ervaren nut van ontmoetingen en/of uitwisseling, leidt tot (langdurige) vruchtbare relaties tussen diverse partijen om problemen of actiepunten gezamenlijk aan te pakken.

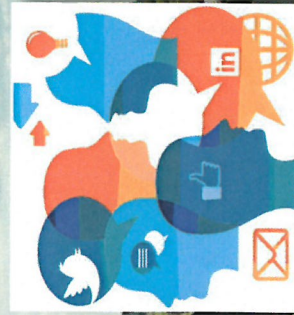

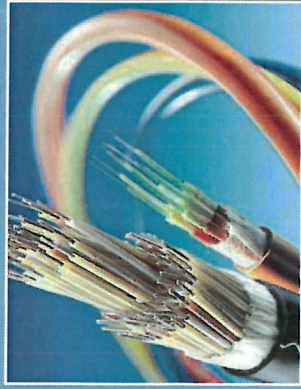
Kennisdeling

Herbestemming kerken

Online/offline
communicatie

Glasvezel

Zorgcoöperatieve ontwikkeling

Nieuwe
zorg(technologie)

Mobiliteit

Voorzieningen

MFA

Dorpswinkel

Duurzame energie

Verenigingsleven

Europese
samenwerking

Jongeren

Zorgvuldige landbouw

Uitzicht op Brabant

Onze ambitie:

Vitale, veerkrachtige en leefbare kerngemeenschappen in Brabant

De vier uitgangspunten in het realiseren van deze ambitie:

De energieke samenleving: van onderop.

Ruimte gevend aan de eigen kracht en initiatieven vanuit de Brabantse samenleving. 'Van onderop', waar kennis en kwaliteit zit die goed benut kan worden om een beweging op gang te brengen.

Dwarsdenken en dwarsdoen.

Integraal, verbindend en in co-creatie met anderen komen tot ondernemende en vernieuwende aanpakken van leefbaarheidsvraagstukken.

Brabant als StadteLand.

Knooppunt van kleine kernen, dorpen en steden.

Sociale veerkracht.

Evenwichtige samenhang op sociaal, fysiek, economisch en ecologisch terrein.

Agenda

De ambitie is richtinggevend voor de uitvoerende activiteiten van de VKKNB en wordt jaarlijks vertaald in een uitvoerings-/werkplan.

Deze korte termijn vertaling biedt ruimte om in te spelen op actuele maatschappelijke vraagstukken, veranderingen en omstandigheden.

In een snel veranderende

omgeving kiezen we ervoor niet te gaan voor lange termijn plannen, maar voor flexibele inzet en optimaal aanpassingsvermogen om leefbaarheidsvraagstukken bij de kop te pakken en daarmee onze ambitie te realiseren.

Geïnteresseerd in ons

werkplan/jaarplan?

Deze is te downloaden op

www.vkknordbrabant.nl

Allianties

Het realiseren van onze ambitie

doen we vooral in co-creatie met

onze leden, dorpsorganisaties

en bewonersinitiatieven; de

ondernemende burgers in Brabant.

Daarnaast gaan we hiertoe

ook gelegenheidscoalities aan

met overheid, ondernemers en

onderwijs. Op lokaal, regionaal,

provinciaal en Europees niveau.

Vereniging Kleine Kernen
Noord-Brabant

Postbus 3078, 5003 DB Tilburg

T (013) 583 99 93

E info@vkknordbrabant.nl